

Amerika.

19de Aargang.

Madison, Wis., Fredag den 9de Oktober 1903.

No. 82.

Norge.

Efter Valget.

Nogen ny eller rekonstrueret Venstre-regjering kan der ikke blive Tale om, mener "Fergens Tidende" ligeoverfor "Dagbladet's" Antydning af en saadan Mulighed.

"Hvis Venstre havde faaet Flertal — skriver Bladet — vilde Regjeringen i ethvert Fald undergaaet en Rekonstruktion. Men som Valgkampen udviklede sig, blev den ikke alene en Kamp mod Ministeriet, men mod Venstres Program og Sager. Og vi led Nederlag. Den Sandhed faar vi se i Vinene og ikke smage undas. Derfor er det en Fjell af Statsraaderne, at ikke i det mindste et par af dem er traadt af og har søgt Valg for at faa Afgang til at forsvare sin Politik i Nationalforsamlingen.

Men Venstre maa tage alle et Nederlags Følger. Tage det med Ro og Værdighed. Det Faktum, at Høire har Flertal, faar alle Partier indrette sig efter. Ledelsen tilkommer Høire, og Venstre gaar over i Oppositionen. Den Ting er klar, og det bliver Høires Opgave at danne en Regjering — stærk eller svag — som er Udtryk for Partiets forskellige Afstigninger. Det er noget, som ikke bør skabe hverken "Uklarhed" eller "Forvirring" inden vort Parti, der har at arbejde for sit Program; det er det, som er nedstemt ved Valgene, det er Høires, som har Majoriteten. Paa det maa en ny Regjering dannes. Det er Flertallets Ret."

Uf samme Mening er "Etavanger Aftenblad", som skriver:

"Der kunde muligens formelt og theoretisk tvistes om, hvorvidt Ven-

strepartiet under de nuværende Grupperforhold er i Mindretal; men at Regjeringen er i Mindretal og har lidt et meget stort Nederlag ved Valgene, derom kan der umuligt tvistes. Valgene kræver uden enhver Tvil et Regjeringsfliste og efter vor Mening absolut en ny Regjering af det forenede Høires forskellige Grupper."

*

I et Foredrag i Studentersamfundet over Temaet "Hvorfor fejrede Høire?" udtalte Redaktør Vogt bl. a., at skulde dette Spørgsmaal besvares i to Ord, maatte Svaret lyde: Fordi Høire er bleven ungt, medens Venstre er bleven gammelt, — fordi det nye Høire har optaget i sig og kjæmpet for Tidens bærende Ideer: udad mellemsjællig Fred, indad Værn om den personlige og Næringslivets Frihed til Bygning af den økonomiske Grundvold, der er en Nations bedste Vaaben i Nutidens Rappestrid, og videre: Afskaffelse af en forældet Valgordnings Formynderi, medens Venstre er stivnet i orthodexe politiske Bekjendelsesformler og fanget i socialistformede Teorier. Høire sjenker Venstre den politiske Frase og de ulselige Løstters Politik for selv at gaa til Valg paa politiske Realiteter. Endelig fejrede vi, fordi alt, som er ungt og frifindet i et Folk, vil rejse sig mod Stænders eller Klasses Privilegier. Siden Norge afskaffede Adelen og knækkede Embedsbureaukratiet, har vi ikke haft nogen ved Lov eller Vedtægt privilegeret Stand. Men nu har vi atter skintet dem i den politiske Horizont. Deres Navn er Fagforeninger og Fagpolitikere.

Kaleren gennemgik de Hovedspørgsmaal, hvorom Valgen havde drejet sig, og drog en Sammenligning mellem de politiske Skillemær-

ker i Norge og i andre Lande, en Sammenligning med det Formaal at vise, at det Høire, som nu fejrede i Norge, var et demokratisk, nationalt og økonomisk Parti i Modsætning til det Regjeringsvenstre, som har tabt. Dette er et chauvinistisk, militaristisk og ødselt Parti.

Rjæt Dame.

Branddagen var som ellers den 19-aarige Agathe Andresen Elevatorførerste i Kongens Gade 20. Ved 9-Tiden om Morgenen havde hun sørt de fleste af Gaardens Forretningsfolk op til Kontorerne i de øvre Stager. Kort Tid efter begyndte Brandraabene at lyde ned til hende fra Korridorerne og fra 4de og 5te Stage. Uden at betænke sig gik den unge Pige med Elevatoren tiltop — til 5te Stage. Her slog Flammer og Røg hende imøde, og fra 3dje Stage, hvor Tiden paa samme Tid havde begyndt sit fortærende Arbejde, hvirvlede Snister op gennem Trapperne. I 5te Stage befandt sig Fotograf Bjørklunds Fru med to Børn. Frøken Andresen fik dem ind i Elevatoren sammen med en Pige og en fremmed Dame, og førte dem alle i sikkerhed ned, efter at hun først havde forhørt sig om der var gjort Ansrig til de øvrige paa Kontorerne deroppe og dette var bleven besvaret bekræftende af Fru Bjørklund. Nedstigningen i Elevatoren foregik gennem Tild og Røg; særlig i 3dje Stage havde Branden allerede faaet betydelig Magt og omgav de nedstigende med Flammer. Elevatoren gik i aaben Schakt, kun forsynet med en Gitterrække. Lo, høist tre Minuter efter at Elevatoren med Passagerer var naaet lykkelig ned, sprang Heiserlinerne og Elevatorens øverste Lag styrkede ned fra 5te Stage sammen i Schakten.

Fra Fjeld og Fjord og Dal.

Den 32 Meter lange Jernbro over Loelven ved Bryns Lændsstikfabrik er snart færdig, og Broen, som fører fra Østensjøveten nedensfor Bryn Station mod Strømsøveten, er færdig.

Generalkonful i Kobe, Japan, indberetter, at det japaniske Krigsministerium har anstillet Forsøg med norske Ski, som findes meget henfigtsmæssige, men at Ministeriet for Tiden ikke ser sig istand til at indføre dem i Hæren.

Brevets Samlethjem indviedes forleden med en Tale af Sogneprest P. D. Olsen. Samlethjemmet, der ligger i den centrale Bydel, er beregnet paa at rumme ialt 15 Personer, fordelt paa 6-8 Værelser. Foruden disse Rum er der et større Forsamlingsværelse, Spiseværelse, Pigeværelse samt Menighedsstyrets (Forstamderindens) to Værelser. Endvidere er der i en Sidebygning to store Sygeværelser.

Nyhlands Værksted har fuldført det nye Hvalfangerstik "Saint Lawrence", bygget for Regning af Hr. Rasmüller, St. Johns, Newfoundland. Det er det tredje Hvalfangerdampstik, som Nyhlands Værksted har leveret til Fangst der, og et fjerde er nu under Bygning ved Værkstedet for samme Fangstfelt. Desuden har Værkstedet under Bygning et Hvalfangerdampstik af samme Type og Størrelse som ovennævnte, hvilket er bestemt for Fangst paa Shetland.

Det koldeste Opholdssted paa Jorden skal være Werchajansk i Sibiriens; den laveste Temperatur, som man har iagttaget, har været 68 Grader Celsius.

Overordentlig liberalt Tilbud.

Gjør det bekjendt i de videste Kredse,

at man herefter kan faa sit Adelsbrev "Snorre", en Bog paa 900 Sider med 400 Billeder, godt indbundet, samt Bladet "Amerika" et helt Aar, alt portobetalt, ved at sende blot \$1.00 til Amerika Pub. Co., Madison, Wis. Dette gjælder baade nye og gamle Abbonenter, som betaler et Aar i Forstud. Overordentlig liberalt Tilbud, ikke sandt?

Svar fra N. N. Qualey:

Hr. Redaktør!—Tillad mig at takke "Amerika" for det Spalterum Bladet ofrede paa min Artikel, som Svar til "Selvtænker", tillad mig ogsaa at rette en Feiltryk, hvor der staar "Bygget Biblioteker" skulde været "Bygde-Biblioteker". Da jeg saa "Amerika"s Bemærkning til min Artikel, maatte jeg smile, for "Selvtænker" havde netop skrevet, at om en Mand skriver i "Amerika", saa burde man ikke anfaalde Bladet for, hvad Enkeltmand skrev; jeg gjorde heller ikke det, men alligevel saa faar jeg "lidt paa Snuden" af Bladet. Ja, vi kunde jo lade det gaa med det, men naar "Amerika" siger: "Det er mærkværdigt, hvilken Uvidenhed Hr. Qualey tager paa sig med Hensyn til Bjørnsons Angreb paa Kristendommen, osv., skal jeg blot saa Lov til at oplyse, at jeg i min Artikel slet ikke siger noget om, enten jeg ved noget om Bjørnsons Angreb paa Kristendommen eller ikke, for jeg indlod mig ikke paa at diskutere den Side af Sagen, fordi det var for tyndt Is at træde paa for mig at diskutere den Sag med de lærde Herrer, som er hjemme der. De Bøger jeg nævnte, var blot for at bevise, at Bjørnsons og Jbsens Bøger var tilgængelige i Bibliotekerne hjemme; men jeg skal sige nu, at jeg aldrig har læst f. Ex. Bjørnsons "Det slager i Byen og paa Havnen" og senere af ham skrevne Bøger, som Klandres i Bladene.

Jeg kunde heller ikke "tage Hensyn til "Bjørnsons billige Overførelse af Jagersøll, da jeg aldrig har seet den og ikke vidste den var billig.

Forresten kan jeg godt taale lidt Skrub, jeg faar vel mere tænker jeg *).

N. N. Qualey.

*) "Amerika" fører Kamp mod Bjørnson, fordi Bjørnson fører Kamp mod Kristendommen. Er Hr. Qualey uvidende om Bjørnsons Forhold til Kristendommen, da burde han sætte sig bedre ind i Sagen, før han blander sig ind i Striden.

Er han derimod bekendt med Bjørnsons Haan og Spot over Kristendommen, da synes vi, at Hr. Qualey som Medlem af en lutherisk Menighed, iftedesfor at forsvare Bjørnson, burde forsvare den Kristendom, som Bjørnson angriber. Dette vilde unegtelig tage sig bedre ud. Vi forsvare ikke den Mand, som angriber det hjæreste vi eier.

("Am."s Red.)

Ovenstaaende havde jeg skrevet, men saa syntes jeg det var ikke nødvendigt at sende det ind; men naar nu Selvtænker kommer igjen i "Amerika" for 25de ds., med noget som skal være Svar paa hvad jeg skrev, saa maa jeg nok bede om Plads for Svar baade til Red. og S.,—som jeg i Rorthed skal nævne ham—for der kan jo være de, som ikke har læst hvad jeg skrev og kunde

tro ifølge S.'s Svar, at jeg har behandlet Emner, som jeg slet ikke behandlede.

Først begynder S. med en Formaning: "Naar Qualey fra Madison prøver at forsvare Bjørnson, saa burde han vogte sig vel, og tænke før han skriver, at ikke det sidste Ord slaar det første ihjel." Huf da, nu kommer Bujemand og ta'r mig.

Og saa begynder han igjen: "Naar jeg spørger, hvad B. B. har gjort, som kan gøre ham berettiget til en Bauta — — — Men hvem har nu talt om Bauta? I sit første Stykke spurgte ikke S. om noget saadant, og jeg nævnte ikke Bauta i mit Svar, saa dette kan jo ikke høre med i noget "Svar" til mig. I samme Forbindelse siger S. videre: "da gjør jeg det, fordi ingen Beretning fra Moder Norge har givet mig Svar, og intet i hans Bøger kan svare og intet af hans Arbeide har kunnet overbevise mig". Mærk, at her igjen som i det første Indlæg kan S. intet finde i alt hvad B. B. har gjort, som er værd noget, i det sidste Indlæg gjælder det jo en Bauta.

Endstjønt vi ser i begge Stykker, at S. udtrykkelig behandler hvad B. B. har gjort, saa hæfter han sig alligevel fast i, hvad jeg siger, efterat jeg regnede op nogle Ting B. B. har gjort, hvor jeg siger: "Saadant er, hvad han har gjort, hvad han gjør nu, ved jeg ikke."

Og S. sjoer til: "Af ovenstaaende kan vi slutte, at Qualey ikke kjender stort til B. B.", og dog benægter han ikke Rigtigheden af, hvad jeg anførte at B. B. har gjort.

Jeg troede nemlig, at det var ærligt og oprigtigt at tilstaa, at der var Begivenheder i de sidste Aar i Norge, som jeg ikke kjendte til og derfor vilde jeg ikke behandle det: jeg vilde ikke stille mig i Sobestolen, som S. nu gjør, idet han paa-staar, at Norge ikke har fri Stemmeret, eller at den norske Husmand, som ingen Jordeiendom har, ikke faar stemme.

I dette som i ovenstaaende tænker jeg jo ikke paa at overbevise S., men de fleste af "Amerika"s Læsere vil nok erindre, at almindelig Stemmeret var indført i Norge og prøvet ved Stortingsvalget for tre Aar siden, og at det da var Redaktionsartikler desangaaende i de norske Blade. Naturligvis, Loven gjør Uudtagelser. Løsgjængere, de som modtager Fattigunderstøttelse og de, som har været straffet, har ikke Stemmeret, men Loven gaar saa vidt, at en almindelig Tjenestegut paa Landet faar Stemme, og han behøver ikke at eie Jord. Hvis S. fremdeles fastholder sin Paastand, saa lad ham, som ved hvad han ta-

ler om, fortælle os hvormeget Jordeiendom eller andre Betingelser der skal til, for at den norske Arbeider kan stemme, eller ogsaa kan han tage sin Formaning til Indtægt for sig selv.

I begge sine Indlæg paa-staar S., at B. B. ikke har gjort noget, som berettiger ham til nogen Uretsbevisning eller Hæder, og saa siger han i sit Svar: "I dette Arbeide steg B. B. ned fra sin Høide."

Fra hvilken Høide da? Han maa altsaa ha gjort noget?

Og saa siger S. noget om, hvormeget Norge værner om sin Religion og Kristendommen og: "De norske Mænd vogter sig vel for ikke at støde an mod den moralske Lov med sine verdslige".

Det er vel neppe noget civiliseret Land, om hvilket det kan siges, at de vedtager verdslige Love, som støder an mod den moralske.

Men lad os nu altsaa haabe, at det norske Folk er saa nøsteregnende, som S. siger, og saa se, om de ingen Toleranser har ved Siden.

I sit Indlæg i Sagen for at Jøderne skulde saa opholde sig i Norge, beviste jo Henrik Bergeland, at en Mand kunde have Næstekjærlighed, om han ikke var en kristen og Jøderne fik Hjemstavnret under den norske Lov. Det borgerlige Ugteffab er ogsaa anerkjendt under den norske Lov.

Ja, dette norske Folk, som S. giver saa godt Skudsmaal, har taget Bjørnsons Sang "Ja, vi elsker", og gjort den til Nationalsang, og dette selvsamme norske Folk har reist en Buste af Bjørnson udenfor det nye Teater i Christiania, dette for B. B., som Digter, uagtet hans religiøse eller ikke-religiøse Anskuelser. Saa det norske Folk maa altsaa i visse Anliggender tænke med "Bobby" Burns: En Mand er en Mand for alt det. (A man is a man for a' that).

"Selvtænker" siger paa et andet Sted om Bjørnson og Jbsen: "Og da vil jeg sige de er dumme!" Naab ikke dette alfor høit, Hr. S., eller saa kan Skkoet komme tilbage igjen paa Dem selv.

Paa et andet Sted siger han: "Det burde være bekendt, at Bjørnson intet ved om Teologi".

Nei, det er vist ikke bekendt, men det er bekendt, at B. B. er en Fritænker.

Hr. S. nævner tilslut, at nu er Bjørnson Høiremand. Jeg har ogsaa seet mere om Politiken i Norge siden jeg skrev: "Hvad han nu gjør, det ved jeg ikke." Jeg har siden læst den Tale B. B. holdt i Gjøvik, som syntes mig et greit Indlæg i Sagen, og hvori han gjør opmærksom paa, at han tog samme Standpunkt for 10 Aar siden. Det norske

Folk har ialfsald under Valget vist, at det er andre, som har vendt Ryggen til Venstrepartiet—som det nu er.

Enten maa Bjørnson kjende det norske Folk, eller ogsaa maa det norske Folk kjende Bjørnson, eller begge Dele.

Naar S. spørger om "Synsøve Solbakken", "Arne" eller "En glad Gai" kan erstatte Bibelen, kan jeg sige, at det har jeg aldrig sagt; men det er almindelig anerkjendt, at disse Bøger er god Føde "attaat" Bibelen.

Om Bjørnsons sidste Bøger har jeg, som sagt, intet at sige, da jeg ikke har læst dem, men holder dette paa, saa faar jeg vel se at saa fat i dem og læse dem.

N. N. Qualey.

Madison, Wis., 29de Sept. 1903.

Folketænkter.

Hr. Redaktør!—Det ser ikke meget lyst ud for dig, Hr. Rasmus. "Nordvesten" vil aflæde dig, ryste dig og vise dig og Verden, at han er en Magtsperson, der har til Hensigt at gaa ivei meget drastisk.

Ja, Nordvesten's Redaktør er en, men Folket er mange, og disse har ogsaa en Mening.

Her rundt har jeg hørt Folkets Mening ganske tydelig i Anledning "Nordvesten"s og andre Blades pøbelagtige Ansald paa "Amerika"s Redaktør, og den er saa tydelig, hvor jeg hører den, at jeg ikke vilde være her, om jeg var i disses Sted. I denne Kamp, som nu paagaar, har "Amerika" alle i denne Egn paa sin Side. Vi kjender N. B. Anderson og hans Gjerning blandt os og for os som en Nation. Hvem har gjort saa meget for Norges fremskudte Plads i de Forenede Stater som Anderson? Kan nogen vise mig et Sideskifte? Og hvad har "Nordvesten" gjort, at han er saa stormodig og stærk i Udtryk? Sandelig, det blir en Gaade for os! Nu, naar jeg skriver, saa er det ikke bare af egen Drift, men paa Opfordring af mine Naboer og Kirkefolket her rundt.

Anderson arbeider jo for at bevare en sand Tro paa Kristendommen, for at holde den i Aft og Ure, og ikke gjøre noget, som støder an mod den, men saa kommer disse Fritænker-Aviser, og søger at rive det hele ned; de vil tage vort bedste Ord fra os, men formaar ikke at byde noget istedet. Jeg havde troet, at slige Magtspersoner ogsaa var lige saa vise til at kunne byde noget bedre? Men her i "Nordvesten" ser vi bare Skjældsord, den vil aflæde, men kan ikke give andre Klæder istedet. De vilde Dyr gjør ogsaa det samme; de river Klæderne af sit Bytte og ofte sluger de Klædningsstykkerne atpaa.

Ja, Nordvesten" vil aflæde ham og gøre ham uftabelig. Dermed maa vistnok fortaales, at den ogsaa vil fluge ham. Bare den ikke faar Mavekræmpe!

Saa bekyldes Anderson for at holde Taler, og at "han som Taler, er mere end tarvelig". Dette er dumt Snak, thi det er jo paa Opfordring, at han holder Taler, og var han tarvelig, saa blev det snart flint med Folkets Opfordring. Som Skribent er han en "besteden Begavelse", siger "Nordvesten" videre.

Ja, i at bruge Tatersprog er han vistnok daarlig, dog tror jeg, at han i andre Sprog overgaar "Nordvesten" i høi Grad, thi som Skribent vil "Nordvesten" aldrig naa Fjerdeparten af hans Digtighed. "Nordvesten" siger videre: "hvad skal man tro om den Mand, som har saa liden Samvirkningsfølelse; som Forfatter er han en Dyr, som Bladmand utilregnelig tarvelig, som Politiker skamløst uredelig og som Menneke hyderlig ondskabssuld, forsængelig, usandfærdig, og at hans Omvendelse er væmmeligt Ghyleri". Dette er kun en Brøddel af hvad "Nordvesten" skriver om Prof. Anderson, og det er jo væmmeligt, at jeg troede en Mand med en Redaktørs Lærdom og Uddannelse burde vist sig bedre, for at undgaa vore flutte Tanker om ham selv.

"Nordvesten" fører jo den samme Politik som "Amerika", og er antagelig da lige saa skamløs og uredelig i Politik. Men Sagen er nok den, at R. B. Anderson ikke vil anbefale umoraliske Bøger samt den Literatur af Bjørnson, Ibsen og Garborg, som modarbejder Kristendommen, en Fritænkter-Literatur, som vi alle ved er skadelig for den opvoksende Ungdom. Hvis vi nu tager bort al vor Kristendom, gaar over til Bjørnson og samtykker i hans Overfættelse af Jagersoll, hvem kommer vi da til at ligne? Jo, naturligtvis, vi bliver da lig disse Bjørnsons Apostle, som i Strømmevis bruger grove Skjældsord, vi bliver da som Gnelrehunde, vi kom da ikke til at rettede nogen, men blot fordømme og nedbrække vore Medmenneker, opluge dem, hvis vi kunde; ja, sliig vilde Bjørnson-Religionen blive.

"Nordvesten" kan begynde at aflæde, men han maa ikke blive alfor hoven, ellers kommer vi til at holde ham i Lømmerne. Det vil heller ikke nytte stort at gøre hverken Bjørnson eller Ibsen til nogen Gud, ei heller deres Literatur til nogen Rettefærdighed for vor Livsvandring, dertil er de alfor hovmodige. De norske Mænd og Kvinder her i Landet kommer nok heller ikke til at forkaste Kristendommens Sandheder, og aldrig har noget Blad mere træffende og rent ud bepareret noget

Spørgsmaal end "Skandinaven" for den 23de September, hvort en spørger, hvad der mest bidrager til et Folks Velvære i aandelig Henseende, enten Digte, Dramaer, Romedier eller Kristendommens Sandheder. Hertil svarer "Skandinaven": "Det er Kristendommens Sandheder". Her vil jeg tillægge, at Bjørnsons og Ibsens Literatur ikke kan forenes med blæse Sandheder, fordi de selv mangler Sandheden. Alligevel modarbejder Sandheden. Skulde en sliig Kristendomsløs Literatur faa en saadan fremfudt Plads i "Det norske Selskab", da ved vi ogsaa, hvilket Uandsliv denne Forening med Tiden vilde frembringe.

Naar Prof. Anderson arbejder imod aandsfordærvende Literatur inden vor Midte, saa har han Luksunder af taknemmelige Nordmænd paa sin Side.

Næsten alle Folkeslag paa Jorden har en Religion, og dens verdslige Love er altid i Overensstemmelse med Religioner; men Subsformægtterne er et Folk for sig selv; de banlyser al Religion og er værre end de vildeste Nationer; de frygter ingen Straf efter Døden; de dør som et Dyr, og de har ingen Bugge-gave at give sine Børn, ingen Arv at efterlade, som Møl og Rust ikke kan fortære eller Dyr ikke stjæle. Derfor Bjørnsons Overfættelse af Jagersoll skulde være Folkets Rettefærdighed, saaledes at de forkastede Religionen eller Kristendommen, saa fik vi nok siden se, om vore Statslove kunde beskytte os mod Løgnere, Dyr, Røvere og Mordere. Thi hvad vilde saadanne da have at frygte? Loven kunde de da undgaa meget behændigt, thi det vilde ikke være nødvendigt at sværge, naar de intet havde at sværge ved; Eden kom ud af Brug og den stærkeste vilde blive den raadende. Naar vi saa har mistet denne aandelige Støtte, nemlig Eden, foran en Domstol, naar Vidners Ed ikke toges guldige, hvormed vi kunde bevise vor Ufkyldighed, hvad saa? Sandelig, d. t. er store Mænd disse Bjørnson, Ibsen og Garborg samt deres Tilbedere.

John R. Johnson.
Richfield, N. Dak., 22de Septbr. 1903.

Naar alt andet har svigtet, forsøg Dr. Peter's Kuriko, men hvorfor vente indtil da? Men vinder intet ved at vente, om man er syg og lidende. Med at handle hurtigt forkorter man Lidelserne og formindsker man Udgifterne. Skriv efter Anbefalingsbreve fra Landsmænd, som har gjenvundet sin Helbred. Adressen er Dr. P. Fahrney, 112-114 So. Hogue Ave., Chicago, Ill.

Brug Gas som Brændsel.

THE MOST POPULAR IN USE
ESTERBROOK'S STEEL PENS.
150 STYLES TO SUIT ALL WRITERS. ALL STATIONERS HAVE THEM.
WORKS CAMDEN N. J. 26 JOHN ST. NEW YORK.

FIRST NATIONAL BANK of Madison, Wisconsin.

Depository of the United States.

DIRECTORS:

N. B. VanSlyke, Pres. Wayne Ramsay, Cashier. F. F. Proudft. J. E. Moseley.
M. E. Fuller, Vice Pres. M. C. Clarke, Asst. Cashier. E. J. Stevens. Wm. F. Vilas.
CAPITAL, \$100,000. SURPLUS, \$100,000. Additional liabilities of stockholders, \$100,000.
Issues certificates of deposit bearing interest. Buys and sells exchange on all important inland and foreign points and transacts all legitimate banking business.

Fremfritidsfolk bruger

GAS

Ranges, Heaters, Grates

—and—
Independent Water Heaters.

For nærmere Underretning besøg eller telefoner til

MADISON GAS & ELECTRIC CO.,
126 E. Main Street.

Telefon:

Standard..... 23
Bell..... 144

Established 1853. **THE STATE BANK** Madison, Wis.

Loans Made on Approved Real Estate Security.

SAVINGS BANK DEPARTMENT Paying Compound Interest on Time Deposits
.....MONEY SENT TO.....

England, Ireland, Germany, Norway and all accessible points in the United States.

L. S. HANKS, President. J. H. PALMER, V.-President. E. O. KNEY, Cashier.

OLSON & JACOBSON,

har netop modtaget fra Norge:

Gammeløst, Gjedøst Anchovis, Ludefisk, Røgede Sardiner og Silb samt Lytebær.

201 E. Main St., - - - - Madison, Wis.

FRED. M. SCHLIMGEN.

Monumenter.

Hvis du har tænkt at faa et Granit- eller Marmor-Monument i Baar eller til Sommeren, kom og besøg os se det største og bedste Oplag som nogen sinde er fremvist her i Byen. Vi har i vort Varelager fem og omtrent nye og moderne Monumenter af Barre, Quincy, Montello, Waukan og St. Cloud Granit; ogsaa blaa og hvidskulret Marmor, hvilke vi kan sælge til rimelige Priser. Førsteklasses Arbejde og bedste Varer. Du kan du faa se med egne Øjne, hvad du faar for Pengene.

124 West Main Street,
Overfor Courthouse.

Madison, Wis.

Mærk!

Paa den røde Kap paa Bladets første Side vil De se til hvilken Tid De har betalt for "Amerika".

Subscriptions-Blanket.

AMERIKA PUBLISHING CO.,
Madison, Wis.

Indlagt vil De finde \$....., hvilket betaler for "Amerika" fra..... til....., og bedes kvitteret for paa Adresjelappen.

Navn.....

P. O. Adresse.....

County.....

Stat.....

A TYPICAL NORSE SETTLEMENT

Norway Grove Is a Miniature Norseland.

HAS A BEAUTIFUL CHURCH.

Said to Be the Finest Norwegian House of Worship in Wisconsin—
Rev. J. A. Aasgaard.

BY M. W. ODLAND.

Norway Grove, Wis., Sept. 29.—If you wish to catch a glimpse of old Norway, but cannot afford the time or expense of crossing the Atlantic, go

Nelson, Ethun, Haukness, Tyggum, Wangness—these and other characteristic appellations, which Yankees call outlandish—are the names most frequently heard in Norway Grove. And the country itself—the scenery—is not unlike the more level parts of Norway. To be sure, there are no towering mountains or glittering glaciers to climb here, no fjords reflecting the image of the sky, no waterfalls a thousand feet high; but there are hills of "respectable standing," quaint log cabins, though now very few in number woods of luxuriant growth, stone quarries and, in true Norwegian fashion, a beautiful church on the crest of a high ridge.

WHEN THE SETTLEMENT WAS FOUNDED.

The Norway Grove settlement is a large one. Its limits are now somewhat hard to define, as many changes

and shoes, nicknacks, and groceries to the progressive farmers.

The Norway Grove settlement is among the oldest Norwegian settlements in Wisconsin. In a way it is an offshoot of the great Koshkonong settlement of eastern Dane county, for many of the founders came from there. The settlement may be said to have been started in 1846. The writer has been told that a few Norwegians may have settled here as early as 1845. It would require considerable research work to get the names of all the first settlers in this locality, and the author of this will leave that task to a more experienced investigator in Norwegian pioneer history, such as Prof. Rasmus B. Anderson who, by his careful preparation of "First chapters of Norwegian Immigration," performed a great service for his countrymen on this side of the Atlantic. The writer

esether, Ole Farness Sjur Grinde, Ole Johansen Grinde, Stephen Holum, Samson Fosse, Peter Linde, Truls I. Ethun, Ole Anderson Grinde, Johannes Larson Grinde, and a few others. In 1848 came Ole Haukness, Erick Farness, Ole Ulvestad, Truls Farness and several more. Among those who came in the years immediately following may be mentioned Arne Boyum, Peter Engesether and Lars Huseboe.

It is noticeable that in this list the name of Grinde predominates. This is due to the fact that in Sogn, Norway, there is a small community, a sort of village, bearing that name, and when the "American fever" broke out there, a large number of the inhabitants emigrated in a body, taking with them the same name. Needless to say, the "Grove" is now full of Grindes, descendants of the pioneers named above.

THE NORWAY GROVE CONGREGATION.

The Norway Grove congregation was organized the 28th day of March, 1847, and is therefore over 66 years old—one of the oldest Norwegian congregations in the state. There were then about fifty members and the pastor was the Rev. J. W. Dietrichson, the first regularly ordained minister sent by the mother church of Norway to this country. In an old church history this pioneer preacher says: "Shortly after New Year, 1847, I was summoned to visit the Norwegian settlers at Norway Grove, Spring Prairie and Bonnet Prairie, in Dane and Columbia county, Wisconsin. In accordance with this call, I organized a Norwegian Lutheran congregation at that place March 28, 1847."

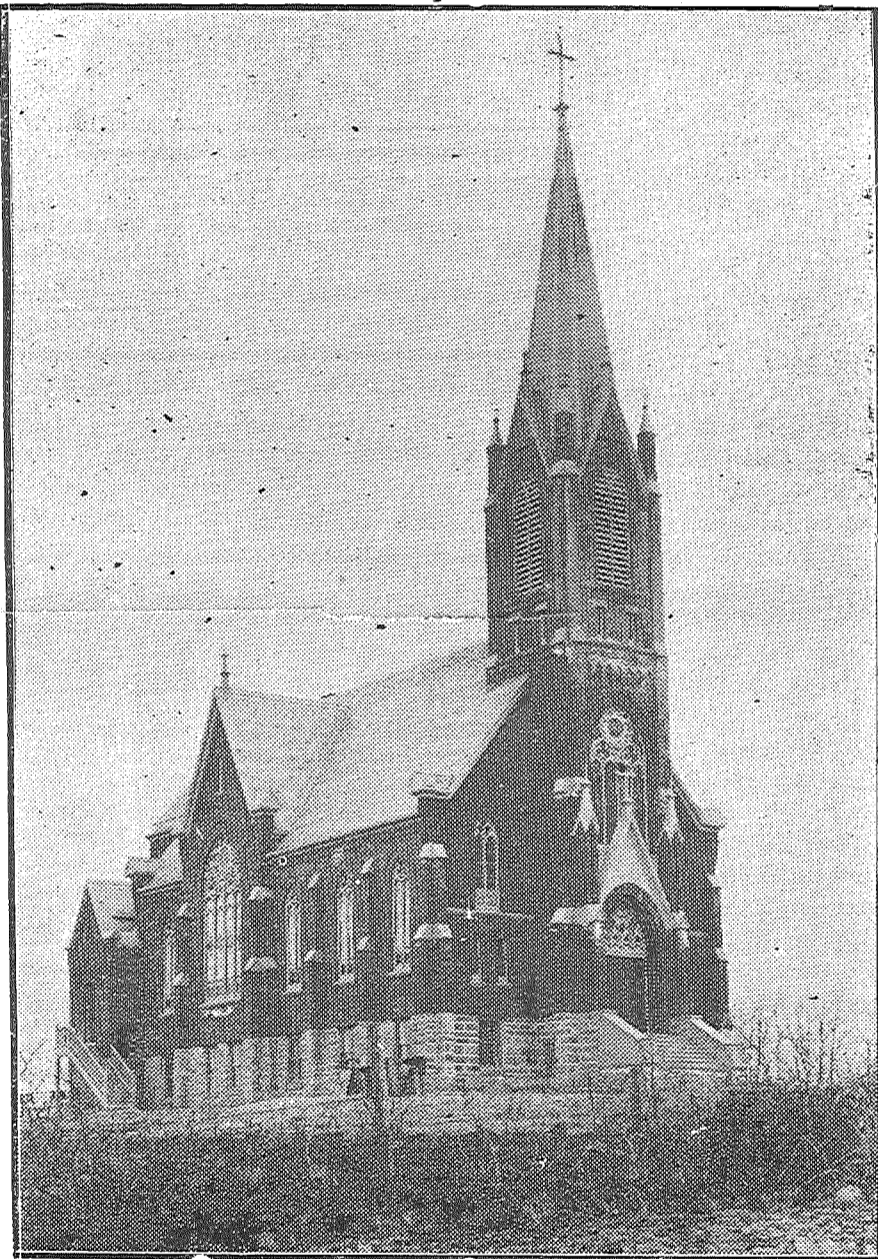
The Rev. Dietrichson served the little congregation until April, 1850. Then, at his suggestion, a new minister from Norway was called, the Rev. H. A. Preus, who preached his first sermon in Sjur L. Grinde's residence in 1851. The Rev. Preus was a man of great talent and remarkably strong personality, and in the course of years became one of the most eminent Norwegian preachers in America. He died some years ago, at a ripe old age. One of his sons is the Rev. C. K. Preus, president of Decorah College.

The Rev. H. A. Preus served the congregation until 1883. Since then the Rev. S. Gunderson, the Rev. O. C. Baker, the Rev. O. Guldseth, and the Rev. J. A. Aasgaard have ministered unto the spiritual needs of the members.

OLD NORWAY GROVE CHURCH.

During the first years religious services were held in the residences of members of the congregation or in public school houses. In 1853 the congregation had grown so large, however that the need of a church became imperative. Accordingly, in that year was laid the foundation of the so-called "Old Norway Grove Church," a stone edifice of modest dimensions and very simple architecture which for nearly fifty years was the regular house of worship of the members. It stood on the summit of a ridge or long hill and was in plain view of a majority of the people who came there for religious worship.

There is a prevailing belief in Norway that the church should stand on a high place, the cynosure of all eyes.

New Norway Grove Church.

to Norway Grove, Wisconsin. Take the train to De Forest, walk or drive a few miles to the west, and you are in the heart of this typical Norwegian settlement.

Here are preserved many of the old Norwegian customs and traditions. Here we meet at every cross road, men whose faces reveal the most striking features of the Viking physiognomy, and whose names have the genuine Norwegian ring. Engesether, Esse, Olson, Grinde, Farness, Johnson,

have taken place and new names have been given to certain parts of the original colony. In reality De Forest itself and the western end of Windsor is a portion of Norway Grove, as well as the town of Vienna. But when you hear people speak of Norway Grove today, you are to suppose they refer to the locality west of De Forest, round about the Norway Grove post office, where C. F. Dodge operates a large creamery and Simon Starks, the popular merchant, sells dry goods, boots

will, however, venture to give the names of some of the Norwegian pioneers who settled here from 1845 to 1850. If he omits some, it is because he has no present knowledge of them, not because he regards them as of little importance. In 1846 the following settled here: Anund Bjaan, Svennung Daley, Erick Engesether, Rognold Ohnstad, Ingebrict Larson Tyggum, Jens H. Ledahl, and possibly Ole Rorge, who came either that year or the year following. In 1847 came Mikkel Eng-

It is a beautiful custom, this, of putting the temple of worship on an eminence. As they toil in the fields during the week, the men instinctively lift their eyes toward the church and their thoughts are likewise lifted up and purified. And on a Sabbath morning when the bell rings out its clear call, the sounds seem all the sweeter as they drop downward to the farms below.

THE NEW NORWAY GROVE CHURCH.

A couple of years ago it became apparent that the venerable church was too small to accommodate the large number of people that gathered within its walls to worship. Hence a move-

ture, which now serves as the religious home of the congregation, was reared—near the site of the old edifice, because the older members could not bear to see it anywhere else. To them the spot, where they had gathered to worship for 50 years, was hallowed ground, and there, said they, the new church must stand!

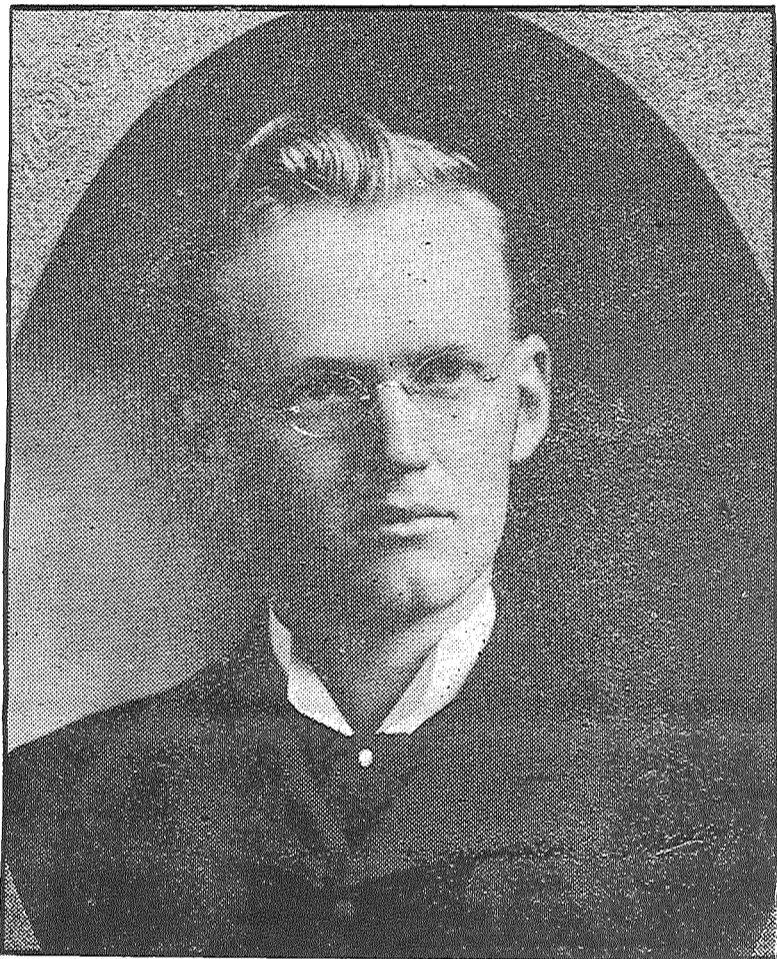
It is fitting that praise should be given to those who superintended the construction of this splendid cathedral-like building. The work done by E. O. Roisum has been especially commended, and likewise that of the contractor, E. M. Rublee.

Glad and proud were the people of Norway Grove on the last 17th of May,

eggum. The members of the parochial school board are: N. L. Huseboe, N. Brue, I. L. Sande, John Loff, Erick Engeseth and Thomas Svalem. The church choir is composed of the following: Josephine Grinde, Martha Linde, Sadie Knudtsen, Olaus Roisum, John Roisum, Peter Huseboe, H. N. Slinde and Charles Erickson. This choir has served the congregation for many years and has given it the best of satisfaction. The church organist is Miss Emma Knudtsen.

THE REV. J. A. AASGAARD.

Much of the credit for making possible the erection of the new church must be given to the pastor, the Rev.

The Rev. J. A. Aasgaard.

ment was set on foot to raise funds for erecting a larger building. At a meeting of the congregation, January 20, 1902, a subscription committee, consisting of the Rev. Aasgaard, E. O. Roisum M. Thorsness, S. S. Daley and A. O. Haukness, was elected; and so well did these men do the work allotted to them, and so willing were the members to subscribe money for such a worthy purpose, that within a few months more than \$10,000 was raised. Some time later the Rev. Aasgaard, E. O. Roisum, A. A. Tenjum, A. O. Haukness and N. P. Johnson were elected as a building committee, to make arrangements for erecting the new edifice and supervising its construction.

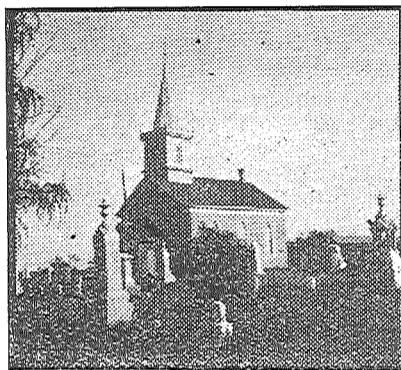
In the spring of 1902 the old church was torn down. The venerable pile was dear to the hearts of the people, and though the members rejoiced because a new church was to be erected, they were sad because the old one was razed to the ground.

In due time the magnificent struc-

Norway's day of independence, when this church was dedicated. Eight ministers participated in the ceremonies, and more than 2,000 people were present as witnesses.

The building when fully completed and furnished cost upwards of \$15,000. It is pure Gothic style, brick veneer, and is ornamented by a steeple 120 feet high. It has a seating capacity of more than 600. The interior is very beautiful and inspiring. The vast stained glass windows cast a "dim, religious light" within. The lofty ceiling, elegantly frescoed, the long aisles, the splendid altar, adorned by a life-size statue of Thorwaldsen's Christ—all make a singularly beautiful and appropriate interior for such an edifice. It is said that no Norwegian church building in Wisconsin is its equal.

The trustees of the church are: E. O. Roisum, president; A. A. Tenjum, treasurer; O. S. Daley, secretary; Hans Grinde, J. E. Engeseth, O. L.

Old Norway Grove Church.

J. A. Aasgaard. He is a man of unusual energy, executive ability, tact and judgment. As a preacher he is earnest eloquent and convincing. He has been given a warm place in the hearts of all his parishioners.

He was born at Albert Lea, Minnesota, April 5, 1876. His father was engaged in business at that place. Ten years later the family removed to Lake Mills, Iowa, which is still the parental home.

Rev. Aasgaard received his collegiate training at St. Olaf's College, Northfield, Minnesota, where he graduated in 1898. He entered the United Church seminary in Minneapolis the same year and completed his theological training in 1901. Immediately thereafter he was called to the pastorate at Norway Grove. During his vacations while a student he did considerable journalistic work, the last paper he wrote for being the Minneapolis Times.

Weekly State Journal.

D. L. DAVIDSON

D. L. Davidson har Sko, forarbejdet af ægte norfisk Ralveffind. 206 East Main Street, MADISON, WIS.

Et liberalt tilbud! \$1.00 værd af varer for kun 27c. For at introducere vor nye katalog vil vi ved modtagelsen af 27 cts. sende Dem følgende: 12 ark brevpapir med assorterede vers og blomster; 1 norsk-engelsk brevbog; 1 norsk sangbog; 1 selskabs-spil (spaabog); 37 et exemplar Napoleons March. Disse artikler sælges overalt for \$1.00 — vor pris er bare 27 cts. Adresser: J. Leachman & Son, 1417 Wash. Ave. South, Minneapolis, Minn.

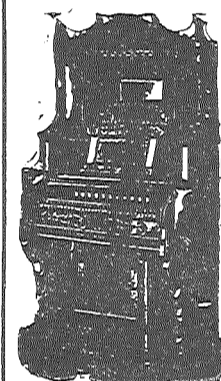
The Capital City Bank

Direktører: J. W. Hobbins, Præsident og Kasserer; E. M. Fay, Vice-Præs.; Jos. Hausmann; Wm. Jacobs; M. E. Klauber; Carl A. Johnson; A. S. Sollister; Wm. F. Hobbins. Assit. Kasser.

Alle slags haardt Kul have bestaendig paa Haanden hos

COOLEY'S

Det bedste Smedekul og Damplul, Kalk, Milwaukee, Louisville og Portland Cement, almindelig Mursten, tilfaste Mursten, Fire Clay, Kloaker samt Drain Tile.

Pianoer og Orgler

Angi mig om Indledning til at give Oplysninger angaaende Priser og Betalingsbetingelser, og naar I vil finde, at ingen hos bedre Betingelser at tilbyde. Oplys naar De skriver, hvad De ønsker, Piano eller Orgel.

Carl Haugland Minneapolis Music Company, 206 Nicollet Avenue Minneapolis, Minn.

JOHN OLLIS, Norf Advokat.

Praktiserer i alle Courts, specielt i Arves og Skifteretsager. Korrespondence kan rettes paa Norf eller Engelf. For frktiligt Svar paa Spørgsmaal forlanges \$1.00. Adresse: JOHN OLLIS, Attorney, Marston Block, - - - MADISON, WIS.

Oscar W. Corrison.

Advokat. Forer Sager for alle Domstole. Man skriver paa Norf eller Engelf. 164 La Salle St., Rooms 53-54, CHICAGO, ILL.

Dr. J. W. Vance

Specialist. Smertefri Behandling af Piles, Hæmorrhoider, Kæmner og Sa. i Rectum. En Dag, om Eggdomme i Rectum sendes frit. Omco: 298 S. Fairchild St. Madison Wis.

Jacob L. Hjort

Tenor. Teacher of Singing. Studio removed from Century Bldg. to

1813 Chicago Ave. (8th Ave. S.)

Minneapolis, Minn. Take "8th and Central" street car to 18th street, third house from corner, on east side of street.

Tuition Moderate Lessons forty minutes duration. MONDAY and TUESDAY. Twin City Telephone 4061.

Den Skotske Kvinde

paa Tjele.

Bibsbillede fra Reformationstiden.

— af —

H. F. Gwald.

(Fortsættelse.)

De reiste sig nu for at gaa, og Ambrosius tilbød Margaret at ledsage hende til Klosteret, da Buxtene raslede bag dem, og en Skare Mænd og Kvinder stormede ind paa den Plads, hvor de havde fiddet. Der kom Søster Veronika, Klosterets yngste og mest rapfodede Nonne, ledsaget af et Par Klosterjenerer med Knipser; der kom tykke Søster Barbara vraltende og endelig ingen ringere end den værdige Abbedisse, Søster Marine selv, støttende sig til Broder Vigands Arm.

"Saa er J her dog!" udbrød Søster Veronika, idet hun lo. "Jeg tænkte for Sanden, at en Fjøn, ung Ridderjvend havde bortført eder, og at vi aldrig skulde gjense eder!"

Margaret, som kjendte Søster Veronikas verdenslige Sindelag, værdigede hende intet Svar, og der blev heller ikke Buxterum til Gjenmæle; thi der brød Søster Barbara gennem Buxtene og raabte:

"Den hellige Benediktus være lovet, der er hun! O vel hvor værter det i min Side!"

"Hviken ungtig Varm!" sagde Ambrosius vredt. "Intet har været fjernere fra Jomfru Margaretes Tanke end at rømme. Jær J, Søster Veronika! Skal være eders læsfærdige Mund!"

"Gi!" udbrød Søster Marine, som havde nærmet sig ad en mere magelig Wei og set og hørt, hvad der foregik, "jeg ser, at den hellige Bernhard har sendt Jomfru Margarete en af sine til Børn, hvad Nød har hun da!"

"Havde J vogtet hende bedre," svarede Ambrosius harmfuldt over de stillende Ord og det spydige Smil, der ledsagede dem, "vilde hun ikke have haft mit Børn nødig."

"Nu", svarede Abbedissen, "de Mær, som har Strippebane, er onde at vogte. Tænk paa disse Tidens Uro og Fare, Jomfrukit, og vold ikke tiere eders Moder og os saa stor en Stræk!"

"Min Moder, det faar saa være!" sagde Margaret og hævdede sit Hoved med Stolthed, "men kun hende følger jeg Regnskab for min Sjæren og Læden."

"Min Datter!" udbrød Ambrosius og læstede advarende sin Haand. "Tænk paa vor Samtale ngs og se at mestre det verdenslige Sind, der endnu, det ser jeg nu, regjerer i dig."

"J burde tænke paa Klosterets Værdighed," sagde Vigand med Strengthed, idet han skottede mistroisk til Broder Ambrosius, "og tro ikke, at J endnu er paa Tjele."

Margaret rømmede dybt, og et Bredeslyn tændtes i hendes Blik. Hun saa et Syn — et Tanke-syn kun, men saa levende, at hendes Hjerte bankede derved — Folmer Rud, som sprængte hid paa sin Ganger, splittede den hele Skare ad, læstede hende op til sig i Sadelen og for bort med hende. Dog det Drømmebillede svandt, som det var kommet. Hun saa Fader Ambrosius's Blik hoile mildt bebreidende paa sig, blegnede og brast i Graad, derpaa greb hun sin Rosenkrans, afbad sin Synd og bønfuldt den hellige Moder at holde slige Djævelens Anfægtelser borte. Den Bøn blev hørt, thi

det Igtledes hende fra nu af at hærde sit Hjerte og nedskænke min Sjæl i Helgentilbedelsens Afgudsdyrkelse.

"Glem ikke," sagde Fader Ambrosius til Margaret, "at meddele din Moder og Klosterets værdige Forstandere, som her staar, hvorom vi har talt, og den Beslutning, hvortil du er kommen, staar den ellers fast. J vil da neppe, Søster Marine! naar J hører det, vrede paa den hellige Bernhardus og ikke heller paa mig."

"Giv mig eders Betsignelse, ærværdige Fader, inden vi stilles!" udbrød Margaret og sank knæende ned, "og indeslut mig fremdeles i eders Bønner!"

Dybt rørt lagde Ambrosius sin Haand paa hendes Hoved, udtalte Betsignelsen over hende og gjorde Korsets Tegn; men Broder Vigands onde Dine vogtede paa ham og røbede Skriftefaderens skinske Harm.

Derpaa skiftes de, og Margaret vendte tilbage til Klosteret med sine Bogtere. Trods hendes fromme Forsætter at underkaste sig med Ydmyghed undslap der hende dog et dybt Suk, da Klosterporten lukkede sig efter hende. Med hver Dag, der gik, mærkede hun mere og mere, at trods al Erhødhed, der blev hende vist, var hun dog nu en fangen Fugl og Klosteret hendes Bur. Dog, efter at hun mere end en Gang havde samtalt med Ambrosius og udøst sit Hjerte for ham, stod hendes Beslutning fast. Til Abbedissens store Glæde og idet Broder Vigand priste hendes Fromhed, indgav hun sig ikke længe derefter som Novice eller Ungsøster i Klosteret. Inden Stoven var grøn, færdedes hun i Klosteret i Ungsøstrenes hvide Klædning og forberedte sig til den endelige og fuldstændige Op-tagelse i Benediktinerføstrenes Samfund.

Sjette Kapitel.

Ord og Sverd.

Henning og Bent Tue sad paa en Vindfælde i Nærheden af Hulen i Vigum Skov og varmede sig i den tidlige Vaarsols Straaler. Træer og Buxte knoppedes alt saa smaat, og Skobunden prangede med Blomster; men det var langt fra, at Knud Mogensens hjemløse Svende frødede sig ved dette Syn. De nød kun den legemlige Velgjerning at varmes af Solstraalerne.

Henning laa paa Træstammen, saa lang han var og gabe, Bent sad og snittede paa en Træst. De samtalede sig hvidvis og med dæmpet Røst, fordi deres unge Herre, som først hen ad Morgenstunden var vendt hjem fra en Udflugt, laa og sov paa Mosbænken inde i Hytten, hvis Dør stod aaben.

"Bent!" sagde Henning og reiste sig op, saa han sad over Skrævs paa Træstammen, "sig mig nu, til hvad Maal dette vil føre, og hvad Enden monne blive paa vort Væbnet-Liv. Vi har nu ligget her som Bjørne i Si længer end en Maaned og ikke haft anden Dmgjængelse end med Ulve, Ræve og andre Stovens Dyr. Det var kjedsomt nok i Vinter hos de Søstre i Mariager; dog var det bedre end dette. Giv Gud og alle Helgene, jeg aldrig havde vist Knud til dette Jordhul. Det er en ubekvem Bolig for en fri, adelig Mand og hans Svende!"

"Hav dog Tak, fordi du gjorde det!" svarede Bent og nikkede. "Du friede derved ufæls Mand fra Galge og Gren."

Henning gabe, som om han derved vilde tilfjendegive Bent sin Vigejldighed med Hensyn til den Barmhjertighedsjærning, han uden at tænke over det havde været. Skild i. Han frydede sig

heller ikke over den, idet han var skinsyg paa Bent, der ved sin Erfaring og Algt havde vundet stor Overvægt over ham og nu i høiere Grad end han selv havde deres fælles Herres Dre. Han tænkte sig ogsaa, at Bent vidste mere, end han lod, og gav sig derfor nu til udfrutte ham.

"Mon han derinde," spurgte han og pegede over sin Skulder hen imod Hulen, "paa den Bis og ved den Dmslaffen tænker at vinde Gæ og Anfeelse, end fige Tjele Gaard og Gods?"

"Han maa vide det selv," svarede Bent og snittede paa sin Træst.

"Rværtiende Mand mener ogsaa noget," sagde Henning med et spydigt Smil.

"Og taus Mand troes me!"

"Nu," udbrød Henning utaalmodig, "deraf kan man skjønne, at du har noget at skjule. Vær nu ikke saa ordgjerrig og mistænksom! Mener du Knud Mogensen det bedre end jeg, eller er du ældst i hans Brød?"

Bent tænkte i sit stille Sind, at Henning var sin Herre mest tro og lydlig af Bane, han selv derimod af Taknemmelighed, hvilket Baaud han mente var stærkest. Han gjorde nu vistnok sin unge Medtjener Uret i at tænke saaledes; thi vist var det dog, at Henning omfattede sin Herres Vælfærd med en Varme, som sjelden opstaar i en Tjeners Brøst, og at han havde tænkt over Knud Mogensens Stilling mere som en Ven end som en Leiesvend. Knud havde rigtignok ikke indviet ham i sine Planer, og Bent agtede sin Herre kun des høiere, fordi han uden Forklaring hød sine Svende gjøre dette eller hint. Han vidste alligevel et og andet og fandt det efter nogen Overveelse raadeligst at tilfredsstille Hennings Videlyst.

"Du er ældst i Brødet," svarede Bent, "men yngst i Ar og Forstand. En Tjener med Dine og Dren tjener sin Herre bedst, naar han imellem Stunder lader blind og døv, men han maa aldrig være det. Hørte du intet, da du sidst var nede i Foulum hos Mads og saa til Dgene?"

"Hvad skulde vel det være?"

"Mere, end du tænker," svarede Bent med en vigtig Mine. "Jeg spurgte dog ikke Mads derom," vedblev han med et lunt Smil.

"Du har luret, Bent!"

"Naar Herren fjæler sig under Jorden, Henning, maa vel Svendene lure! Hvad tænker du, det gjælder?"

"Nu, sig frem!" sagde Henning utaalmodig.

"At tage Tjele med væbnet Haand," sagde Bent, idet han gjorde det sidste Snit paa Træstæen og smed den fra sig og satte Hænderne i Siden.

"Det var ikke halvkrattes Tale!" udbrød Henning og lo. "Har Knud maaft os uafvendende hget en Fænnike Landsknegte? Eller vil han gaa paa tre mod tredive? Nu gantes du med mig, Bent!"

"Giv Tid!" svarede Bent, tog et nyt Stykke Træ og begyndte med stor Sindighed at arbejde paa det med Foldekniiven. "Sig mig nu først: Tænkte du intet ved, at Knud fra den Dag, da han vendte hjem fra Bisping, nu og da sneg sig bort om Aftenen?"

"Hvad har han gjort, Bent, siden vi kom herhid, uden at gaa og komme?"

"Jkke i saa smaa Bendinger, Henning! Hør nu hans Grinde! Han gik til sin Faders Bønder, frittede dem ud og søgte sig for, om de ikke skulde være lede af det ny Herkskab. Dem, som han fandt var saaledes til Sinds, og paa hvem han mente at kunne stole, adspurgte han, om de turde djerpe sig

til, naar han førte an, at drage i Hob med Olje og Spyd for Tjele, indtage Gaarden og drive Erik og hans Svende derfra?"

"Hvad Svar mon de gav?" spurgte Henning idrigit og rykkede med et Sæt nærmere hen til Bent.

"For nogle Dage siden vilde jeg ikke ebne at fige dig det; men igaar, da jeg var i Foulum, fik jeg mere at vide. Gamle Jens Porse af Binge var der og gik med Mads Jespersen i Koftalden, alt imens jeg stod i Foderloen og gav Ogene at øde. De talte da en hel Stund om Knud. Mads talte findig og tyft, men Jens er en Svandrer og strattede op, saa Graamunk spidsede Dren."

"Hvad sagde de, Bent?" faldt Henning ind.

"Din Spørgen fremmer ikke Svarene," sagde Bent findig og tvært, "ti nu og lad mig tale!—Hvad tænker du derom, Jens? spurgte Mads; jeg ønsker et ærligt Raad af dig.—Nu, Mads, svarede Jens, den Sag rager ikke mig; jeg kan da se paa det med No og give en Hjendelse med koldt Blod. Vi Binge Bønder har bedre Dylke end I; vi har et godt Hærskab, som blev ved Hjemmet og ikke drog ud af Landet for at hente udenvelts Frillekoner til Huse. De Kruser tog alle en af Landsens gode Døstre til Hægte.—Sandt nok det, sagde Mads.—Ngt nu paa, vedblev Jens, at Maren Lauridsdatter er en god dansk Kvinde, sin Faders ægteføds Datter og Mogens Lauridsens hans rette Søster. Hvad den skofte Kvinde derimod og hendes Unger er, det vide Fanden og ikke jeg!—Saamænd, svarede Mads, det var saa som saa med den sølle Kvinde.—Det tykkes mig da at være Ret og Stjel, sagde Jens, at Erik og Maren fiddet paa Tjele. Var der ikke Lov i Landet, saa tog hver, hvad han kunde fange.—Du raader da fra? spurgte Mads. Knud lovede os urimelig gode Raar, om vi vilde gaa ham til Haande og skaffe ham Tjele.—Mangen lover det i Nød, han holder ikke ved sin Død, gjenmælede Jens. Du ved ogsaa, Mads, at Øster og raat Klæde løber meget ind.—Ja nok, sagde Mads, det ser man tit og ofte.—Jkke heller stiller Sagen sig nogen Bis saaledes, at I kan vælge imellem de to Herrer, men saaledes, at den ene er Gaarden eiendes og har den inde, den anden vil fordrive ham med Hærværk og Bold. Halsløs Gjerning er det, Mads, nærmelig nu efter det Dyrer, da de store Herrer farer haardt frem og er overmændige. Du skal ikke have noget at skaffe med det, Mads."

"Ma!" udbrød Henning, "saa bliver den Feide til intet!"

"Nu, gjenmælede Mads," vedblev Bent med uforstyrrelig No og Omstændelighed, "endnu har Erik Stram ikke Laasfærev*) paa Tjele.—Der sjaal-

*) Rett er tingens Stadsfæstelse af Stendomsretten.

ker du, sagde Jens og lo. Ganste unødigt det, al den Stund han tog Gaarden i Arv og Cie paa sin Husstrus Begne, og hun var eneeste ret, ægte Arving. Han har ogsaa Frænder og Venner i Stokken, Knud er mofsen frænde-og venneløs, hel vanmægtig.—Det er stor Stude, sagde Mads. Knud er en gjæv Ungerhvend og talte sin Sag med stor Forstand. Dog lad nu helst det blive!—Jkke alene det, sagde Jens og greb Mads i Kofsten, men du skal slet intet have med ham. Forman ham hellere til at drage herfra og laan paa ingen Bis en Dag længer hans Og Stald.—Nu, Jens, sagde sluttelig Mads, hans Fader var os god; dog gavne det os intet, om vi nu satte den Bølfærd, han undte os, paa Spil. Jeg vil da gjøre, som du raader."

"Prøv Guld i Guld, Ven i Nød!" udbrød Henning; "en lumpen Hund, den Mads! Dog have han og Jens Porse Tak lige fuldt! Nu nødsages Knud til at opgive det Hærværk, drage herfra og finde sig i mindre Raar. De er gode nok endda, efter hvad jeg har hørt. Lad ham saa sætte No og unde os Husly og Hvile!"

"Det er svært at glemme," mente Bent, "at man er født i Høihed. Did stunder Bølg*), som han baaren er.—"

Da Knud fort efter traadte ud af Hulen, var hans Mafsn mørkt. Han standse, som vilde han tale sine Svende til, men taug, mens han gik forbi dem og søgte find i Skovens Tylning. Der satte han sig paa en Træstub og stirrede hen for sig med et Blit, hvis Udtryk røbede hans haabløse Stemmning.

Han havde imidlertid ikke fiddet der længe, før end han paa en Grønning i Nærheden, til hvilken han havde Udfigt, saa en ung Mand nærme sig. Han blev stroy var, at han havde en af sine Lige for sig. Den fremmede var klædt i en Trøje af fint, grønt Klæde, en bræmmet, sort Høstels Balsrok hang om hans Skuldre, de hvide Hoser, dengang en ny Mode, som dog snart skulde gribe stærkt om sig, var fæstede over Knæet med Svøvspeender, og Fødderne stak i et Par frække Ridestøvler. Paa det krøllede Haar sad en spidspullet Hat med en grøn Fjer, og i et sølvhalvret Bælte hang en let Raarde. Han var kun Middelstøide og hans Legemsbygning noget spinkel; men dog var hans Trin faste, og han førte sig med Anstand, idet han tankesfuld stred frem. Ansigtstrækkene var skarpe, men Udtrykket i hans hse Dine mildt og forstandigt. (Vere).

*) Dreng, halvvozen Raal.

Dr. J. L. URHEIM
 Bøllig: 933 W. Division St., Chicago.
 Kontorid: Til 9 Form., 1-2 og 6-8 Efterm.
 Norsk Læge.
 Besøgende Læge ved Cook County Hospital.
 Specialitet: Kroniske Sygdomme.

Bestyrelsen i "Hellan Mining Syndicate"

gjør for Liden Kraftanstrengelser for om muligt at faa ind Penge nok til at opføre en Stampmølle allerede nu i Høst. Der vil nemlig være uhyre meget bundet ved at faa Møllen opført i Høst fremfor at vente til næste Vaar. En Stampmølle med fem "Stamps" og en tilsvarende "Engine" og "Boiler" paa tredive Hestekræfter, en "Concentrator" og en "Motor" paa femogthve Hestekræfter vil koste omkring \$4000, og med en saadan "Duffel" vil der kunne bearbejdes fra 16 til 20 Tons af Erts i Døgnet. Naar det nu ihukommes, hvad vi fornøylig ophlyste her i Bladet, at gennemsnitsudbyttet af fem forskjellige "Mafsn" af Erts fra disse Stendomme var \$189.20 pr. Ton, saa er det let for hvem som helst at regne ud, at der til hver Maaned vil kunne udvindes en pen liden Sum i Fortjeneste for Aktieerne, selv om man nu for Sikkerheds Skyld deler Summen i to Dele og slaar af det halve. Det er netop dette, som gjør det saa ønskeligt at faa Møllen opført jo før jo heller.

De Penge, vi trænger til dette, ønsker vi gjerne at faa ind ved at sælge "Stock" fremfor at laane dem og behæfte Stendommen med Gjæld, og derfor er det, at vi frembyder "Stock" tilsalgs for den lave Pris af 15 Cents pr. Aktie. Folk med Penge er forsigtige med Genhyn til, hvor de anbringer sine Penge, og dette er, som det bør være. Men Bestyrelsen i "Hellan Mining Syndicate" kan med fuld Tryghed fige, at der er ingen Risiko forbundet med at kjøbe "Stock" her da den righoldige Erts findes lige, op til Overfladen og blir mere og mere righoldig, efterhvert som vi kommer i Dybden. Vi har, hvad man i Minesproget kalder "a Grass Root Proposition", og vi imødejer med Glæde den Tid, da vi om nogle saa Maaneder vil kunne fremlægge haandgribelige Beviser for, at vi kun figer Sandhed.

Derfor nogen ønsker fuldstændig Rapport og mere udførlig Forklaring, vil samme med Glæde bli sendt. Skriv til "Hellan Mining Syndicate", 212 & 213 Arcade Building, Seattle, Wash., eller til Jul. J. Gopperstad, Decorah, Iowa.

Nøg med Gas.

Dr. J. S. JOHNSON
 NORSK SIENLÆGE.
 Behandler kun Sien-Øren og Næsesygdomme.
 Forhenv. Sienlæge ved Michigan Statsuniversitet og Hospital i Ann Arbor.
ST. PAUL, MINN.,
 596 & 597 Euclidott Arcade
 Indgang fra Robert St., mellem 4th og 5th;
 Kontorid: 10-12 Form. og 2-4 Efterm.

CUNARD LINIEN

ESTABLERT 1840.
CAMPANIA og LUCANIA,
 dobbeltpropellede, 620 Fod lange, 30,000 Hestekr.,
UMERIA og ETROBIA,
 520 Fod lange, 14,500 Hestekr.
IVERNIA og SAKONIA,
 dobbeltpropellede, 600 Fod lange, 14,150 Ton.
 D. i n. h. e. dobbeltpropellede Jamblyb
CALPATEA, 558 Fod lang, 13,000 Ton
 Det dobbeltpropellede Dampskib
ULTONIA, 513 Fod lang, 9,000 Ton
 og den altid populære **AURANIA**.
 Reford: 5 Dage, 7 Dier., 23 Min.
 F. G. WHITING, Mgr., Dearborn & Randolph, Chicago
 eller Lokal-Agenter overalt.
 A. E. Johnson Co., 10-14 Washington Ave.
 S., --- Minneapolis, Minn.
 R. M. Lamp og
 Olson & Jacobson } Madison, Wis.
 A g e n t e r .

Altetabler.

Hvor man ønsker Altetabler for fine Kirker, bør man henvende sig til den berfjendte, dygtige Kunstmaler **Lars Haukaness**, hvis Adresse er Madison, Wis. "Amerika" anbefaler ham paa det bedste.

Rentschler's Green House

Telefon 179.
 Alle Slags Blomster ordnede til Fester
 : : Begravelser : :
 Cor. Williamson and Baldwin Streets,
 MADISON, WIS.

ATWOOD, LARSON & CO.

Estableret 1887.
 Modtager Farmprodukter, Guede, Byg, Havre, Lin, Hø osv. paa Kommission. Høieste Markedspriser, størstestigt Betaling. Skriv efter vor daglige Markedsliste. Vi henviter til Exchange Bank.
 513 Board of Trade. Duluth, Minn.

Billige Bøger!

Vi har saa mange Bøger, at vi ikke har Plads til dem. Se dette Tilbud! Send os en eneeste Dollar saa skal De faa i nærmeste Express-Office:

- 1 Engelbrecht Engelbrechtsen.
- 1 Bondehøvdningen.
- 1 Niels Juul og Lørdensfold.
- 1 Astronomens Romantik.
- 1 Hvor laa Vinland?
- 1 Politinotiser.
- 1 Jettaler.
- 1 Ruslands Historie; af Ehrige.
- 1 Gustav Adolf og Tredveaarskrigen; af Topelius.

Jkke en Dollar Stykket, men alle disse Bøger for bare \$1.00!

Naar Bøgerne er saa umaadelig billige synes vi, at om man selv ikke trænger dem, saa kan man alligevel kjøbe dem og forære dem til Folk, som trænger god Læsning. Udbrig nogenfinde før er norske Bøger blevne folgte saa billigt.

Ull man have Express-Udgifterne forudbetalt, maa man sende 25 Cts. ekstra.

Skriv til **Amerika Pub. Co.,**
 Madison, Wis.

Danmark.

Ny kongevalgt Landstingsmand.

Kongen har under 14de September udnævnt Gaardeier Jens Sørensen af Bittved ved Skanderborg til kongevalgt Medlem af Landstinget. At det første Kongevalg efter Egstemfiktet vilde falde paa en Mand, der tilhørte den danske Bondestand, vil man finde naturligt, da denne Samfundsklasse er og bliver den egentlige Kjerne i Regeringspartiet. Her er dog ikke som ved Landbrugministerens Udnævnelse brudt en ny Vej, thi ogsaa tidligere har der mellem de 12 kongevalgte Landstingsmænd været Repræsentanter for de danske Bønder. Den 84-aarige Gaardeier Raben af Bøndfild har jo allerede i en lang Aarække været kongevalgt Landstingsmand, og det er ikke mange Aar siden, at den bekjendte fynske Gaardeier Chr. Rasmussen af Ryslinge døde som kongevalgt Medlem af Landstinget.

Den 63-aarige Jens Sørensen har repræsenteret Skanderborgkredsens i Folketinget fra Aar 1879 til Foraaret 1903 med en kort Afbrudelse 1892—95. Naar en Rigsdagsmand i en saa lang Periode kan hævde en saa udstrakt, saa opvakt og saa interessant Valgkreds som Skanderborgkredsens, der indtil 1895 ogsaa omfattede den nuværende Silkeborgkreds, kan enhver

forstaa, at Manden maa være Tillid faabel ved sine personlige Egenheder, som ved sine politiske Standpunkter.

Risøbenhavns Venstre.

Risøbenhavn 18de Septbr.

Venstres Organisation i Risøbenhavn befinder sig for Dieblisset i en stærk Krise, idet Forholdene medfører, at Foreningen efter Høires Seire og Bruddet med Socialisterne maa tage Stilling til den derved skabte Situation. Tre Retninger er repræsenterede i Foreningen. Den ene kræver en ministeriel og antisocialistisk Politikk, denne sidste eventuelt gennem Samarbejde med den forsonlige Del af Høire. Dernæst findes der en ultraradikal Retning, som forlanger Samarbejdet med Socialisterne gjenoptaget. Endelig findes der en tredje Retning, som opgiver Samarbejdet med Socialisterne, men forøvrigt hævder Foreningens Traditioner. Kampen staar væsentlig mellem den førstnævnte og den sidstnævnte Retning; de Ultraradikale synes ingen væsentlig Rolle at spille. Ved Møde igaaftes blev Samarbejdet med Socialisterne udstemt af Foreningens Program. Men Antisocialisterne fik sit Forslag om, at Hovedbestyrelsens Medlemmer skal nedlægge sine Mandater for at give Plads for ny Bestyrelse, som vil lede Foreningen efter deres Program, forkastet, om end kun med tre Stemmers Majoritet.

En dansk Opfindelse.

Dansk Papirposemaskine "Sacsurfac" (Pose paa Pose) er en dansk Opfindelse, der skyldes Maskinmester Bernhardt Jensen. Fabrikationen er overtaget af Nielsen & Winthers Fabrik i Risøbenhavn, medens et Aktieselskab har paataget sig at udnytte Fabrikatet. Man har tidligere prøvet med de saakaldte Korsbundposer, men disse vandt ikke Indgang hos de Handelende, hvor efter Hr. Jensen gik i Gang med at fremstille Poser af den sædvanlige Slags ad melanist Vej. Maskinen kan fremstille Poser af alle gangbare Størrelser og synes fuldstændig at være sin Opgave voksen. Fra forskellige Steder i Ulandet har man med stor Opmærksomhed fulgt den danske Opfindelse, og talrige Bestillinger er indløbne, saa mange, at der vil være nok at gjøre for Fabrikken en rum Tid. Der kan tilvirkes en Maskine pr. Uge.

Smaanyt.

Efter 5 Maaneders Arbejde paa Heden forlod Fangerne forleden "Bakkehuset" paa Deigbjerg Hede, hvor Kolonien afsluttede sin Virksomhed i Aar.

Vembig og Struer Havne skal i den nærmeste Fremtid ved Uddybning af de dertil førend Sejløb gjøres tilgængelig for Stibe af 13 Fods Dybgaende.

Faareavl i Jylland er i sig "Ihdt Husdyravl" i Fremgang. Der oprettes stadig Faareavlsforeninger, og hver Høst vil der blive afholdt Møder om Sagen.

Fra Thy skr., at der ikke i mange Aar har været saa vanskeligt Høstveir. Den voldsomme Storm har ødelagt mere end Halvdelen af Kornet. Udfigterne er meget triste.

Ved Sessjonen i Hjerteminde fremstillede sig tre Sønner (Trillinger) af Bæver Jens Madsen i Birkebjerg. De blev alle undtagne til Dragon. Dette er sikkert et ganske enestaaende Tilfælde.

Beile Dampmølle med tilhørende to Vandmøller, Gaarde Nr. 128 og 130 og Pakhusene, alt med Besætning og Inventar, er overgaaet til et Aktieselskab under Navn af "Aktieselskabet Beile Dampmølle". Aktierne er hovedsagelig fordelt mellem Cierens Børn.

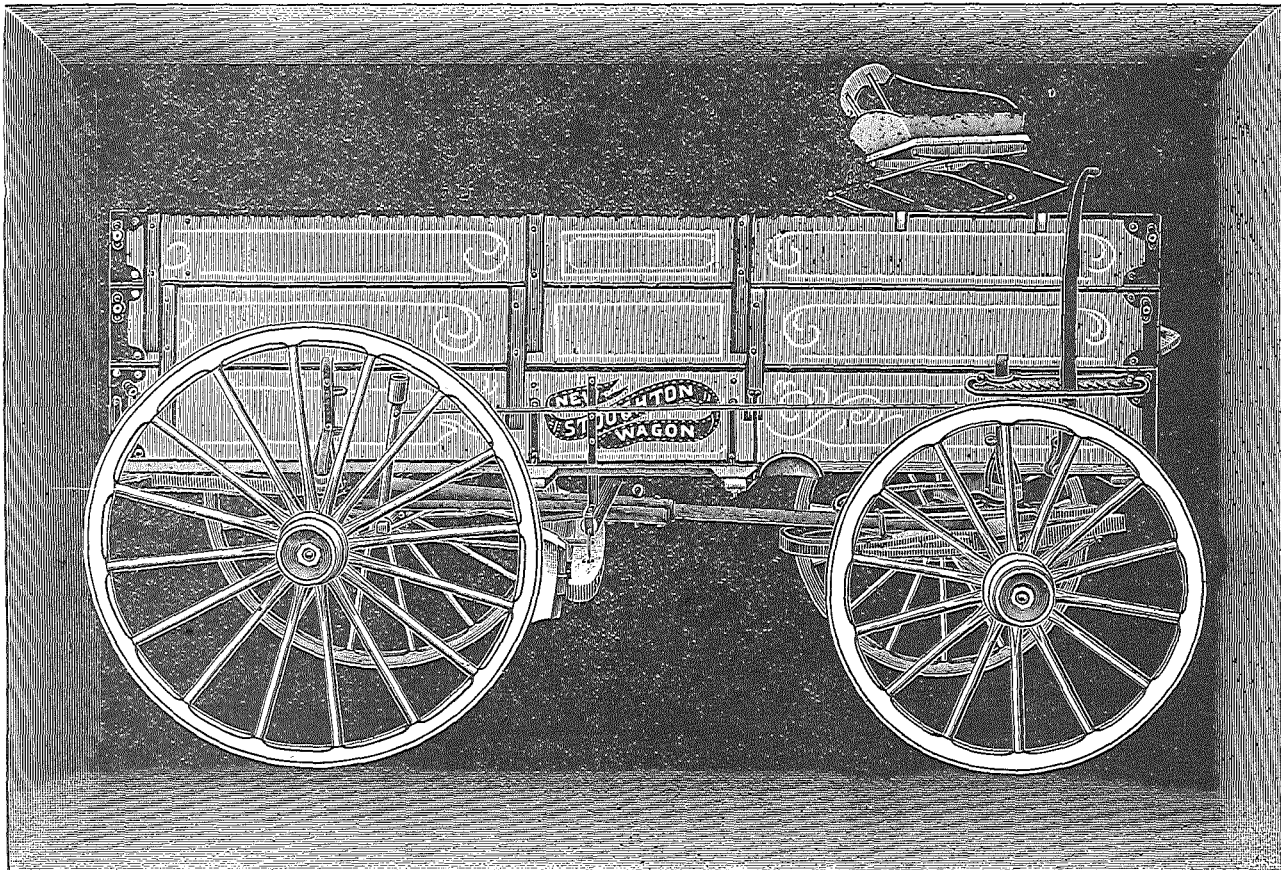
I Holmegaards Mose i Sydjylland er der fornylig gjort et interessant Fund. Ved Gravningen af Tørv fandt man en Dag ca. 2 Alen under Jordoverfladen paa en hel Del store Sten, som laa ordnede i Rækker. Man antager, at disse Sten har dannet en Vandgangsbro, der skriver sig fra den yngre Stenalder.

Bed at sammenligne

Den nye Stoughton Vogn

med andre Fabrikers Vogne, vil man finde, at den har alle andre Vognes gode Sider og mange gode Egenheder, som de andre ikke har.

THE NEW STOUGHTON WAGON er af bedste Materiale, bedste Konstruktion og bedste Arbejde.

Hvorfor er Stoughton

Vognen den bedste?

- 1) Den har første Kvalitet hvide Hvideg rims.
- 2) Den har første Kvalitet lufttørrede Hvideg spokes.
- 3) Hvideg eller Wisconsin Birk hubs.
- 4) Dens tires er double shrunk paa Hjulene.
- 5) Den har sand-proof self-oiling skeins.

Prøv Denne Vogn og du vil blive overbevist.

Den er let at sælge.

De, som prøver den, vil ingen anden Vogn have.

STOUGHTON WAGON CO., Stoughton, Wis